

vat kategorie. Navržená analytická taktika spočívá v rekonstrukci prostorů, ve kterých se odehrává zkoumaný sociální jev, dále v rekonstrukci architektury tohoto procesu a také v popisu specifčnosti těla zúčastňujícího se daného procesu. Díky tomuto postupu lze podle Sassen uchopit i ženy vykořisťované v globální ekonomice (např. uklízečky nebo pečovatelky o děti) ne jako bezmocné, ale jako osoby, které vytvářejí ekonomiku svým jednáním v konkrétních prostorech.

Konference, které se účastnilo několik set žen, s sebou přinesla i několik paradoxů a také jistou nevoli zejména mladších účastnic. Je obtížné ubránit se domněnce, že na konferenci šlo o jakýsi druh generačního předávání vědění – ovšem převážně jednosměrný. S trochou nadsázky by bylo možné říct, že na tomto setkání více než pěti set žen (a několika mužů) marxistické a socialistické feministky formulují své teorie zejména v kontextu druhé vlny feminismu

předávaly sumu těchto (ve vztahu ke krizi aktualizovaných) teorií další feministické generaci dnešních dvacátnic nebo třicátnic. Snaha předat toto vědění budoucím generacím byla přítomna rovněž na prezentaci knihy editované Sharzad Mojab *Marxism and Feminism*, která představuje dosavadní vývoj artikulace klíčových konceptů marxistického feminismu z pera právě této generace autorek. K tomuto hodnocení vybízí organizace panelů, která jen v minimální míře přihlédla k práci akademiček a aktivistek, jejichž vědecká i feministická socializace již neprobíhala uvnitř druhé vlny a které formulují feministickou kritiku kapitalismu. Paradoxně se ke slovu nedostalo ani uvažování o genderových aspektech státního socialismu ve střední a východní Evropě – skutečnost o to zarážející, že samotná konference se konala v bývalé východní části Berlína.

Videozáznam vybraných příspěvků je ke zhlédnutí na YouTube kanálu Rosa-Luxemburg-Stiftung.

KONEC FALEŠNÝCH GENDEROVÝCH EXPERTŮ V ČR / NINA FÁROVÁ, BLANKA NYKLOVÁ

V dubnu letošního roku vznikla Genderová expertní komora ČR (GEK ČR). Vyvrcholila tak snaha o ustavení profesní organizace, jež by sdružovala expertky a experty v oblasti genderové rovnosti a zároveň by garantovala vysokou úroveň jejich odbornosti navenek. Apel na vznik GEK ČR vzešel z českých genderových a feministických organizací. Kromě zpřehlednění situace pro veřejnou správu a případné zájemce o expertizu v jednotlivých oblastech, na něž se expertky a experti GEK ČR specializují, má komora sloužit i jako ochrana proti praxi, kdy za oblast genderové problematiky v projektech i jinde zodpovídají osoby bez náležitého vzdělání, praxe a přehledu.

Z toho vyplývá i nutnost splnit určitá kritéria pro členství v GEK ČR.

Vznik GEK ČR je logickým vyústěním procesu ustavování feministických a genderových studií v ČR po roce 1989. Po poměrně rychlém zavedení výzkumu genderu v ČR (vzniku oddělení Gender & sociologie v Sociologickém ústavu AV ČR v roce 1990, založení zpočátku vzdělávací a aktivistické organizace Gender Studies v roce 1991), následovalo relativně vleklé období snah o ustavení oboru ve vysokoškolském prostředí. V roce 1998 se podařilo založit na Filozofické fakultě UK v Praze Centrum genderových studií, jež se ale fakulta rozhodla v roce 2003 dále nepodporo-

Konference postihla široký okruh témat vztahující se k situaci postavení žen v rozhodovacích pozicích. Aktuální opatření z hlediska legislativních změn, která měla konference rovněž detailněji představit, byla bohužel uváděna spíše okrajově. Přínos konference tedy tkvěl spíše v medializaci problematiky postavení žen v rozhodovacích pozicích.

Poznámky

1 Takzvaný zipový zákon navrhuje změnu následujících zákonů: zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR; zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů; zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích.

vat. Obor byl proto přesunut na Fakultu humanitních studií UK, kde vznikla katedra genderových studií. Zároveň byl v Brně ustaven bakalářský program genderových studií, který spadá pod katedru sociologie při Fakultě sociálních studií MU. V roce 2002 se skupina odbornic a odborníků sešla s cílem vytvořit Českou asociaci pro genderové vzdělávání, jejíž činnost by se soustředila na zavedení genderových studií, ale i na promítnutí kritické genderové perspektivy do všech úrovní vzdělávacího systému v ČR. Asociace sice v roce 2002 nevznikla, ale některé z jejích základních myšlenek se odrážejí v právě založené GEK ČR.

Byla to mimo jiné existující infrastruktura genderových studií, která umožnila založení GEK ČR. Kromě výše uvedených oborů se totiž začala rozvíjet genderová perspektiva také v dalších disciplínách, například v literární kritice (v podobě reformovaného Centra genderových studií na FF UK) nebo v historii a antropologii. Založení expertní komory však rovněž umožnilo získání finanční podpory z Norských fondů prostřednictvím projektu „Hájíme práva žen v České republice“. Partnerem České ženské lobby, která zajišťuje tento projekt, se pro aktivitu založení komory stal Sociologický ústav AV ČR, konkrétně NKC – ženy a věda.

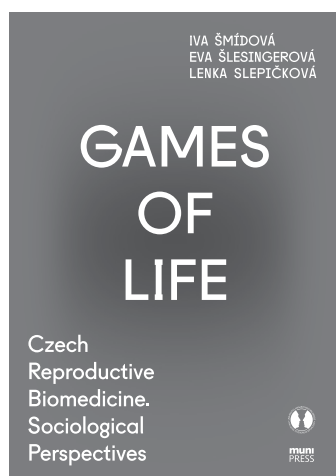
Načrtnutou cestu k založení komory je však třeba vnímat i v širších souvislostech. Etablování genderových či feministických a ženských studií a aktivismu v zemích střední a východní Evropy byla věnována celá řada publikací. Tyto publikace často reflektují význam takového ustavování, neboť nelze přehlédnout důležitost (nejen) tohoto oboru a aktivismu pro oslabení hegemonního (post)transformačního diskursu. S tím souvisí i integrace do Evropské unie a jejích institucí. Přes kritiky poukazující na komplicitu určitého typu transnacionálních feministických aktivit v udržování této hegemonie nelze přehlížet význam výzkumu genderu, neboť většina politik státu je stále poznamenána silně vyvinutou genderovou slepotou s očekávatelnými dopady (diskriminace, přetrvávající stereotypy). Za součást této slepoty je

možné pokládat i způsoby, jimiž je fakticky obcházen častý požadavek na posouzení genderových implikací projektů a politik.

K samotnému ustavení GEK ČR došlo v několika krocích. Tým NKC – ženy a věda oslovil desítky genderových expertek a expertů (působících ve státních institucích, vysokém školství i v organizacích občanské společnosti) s nabídkou členství v přípravné pracovní skupině. Ta se v průběhu podzimu a zimy 2014/2015 několikrát sešla, aby v co nejširším plénu prodiskutovala především zamýšlené poslání komory, stanovy a další náležitosti. Kromě různého zaměření aktivit jednotlivých členek a členů pracovní skupiny bylo dbáno i na zahrnutí jejich primární oblasti působení v rámci ČR. V dubnu se uskutečnila první členská schůze, na níž bylo zvoleno také personální obsazení výboru a kontrolní komise, a do čela GEK ČR byla zvolena Veronika Šprincová z Fóra 50%.

Předsedkyně Veronika Šprincová vznik GEK ČR velmi vítá a upozorňuje zejména na to, že „jde o poměrně nový obor, proto je potřeba, aby byla jasně nastavena kritéria odbornosti a kvality poskytovaných služeb v této oblasti. Právě garance kvality a dodržování etických standardů je hlavním posláním Genderové expertní komory ČR. Věřím, že svým působením významně přispěje k lepšímu prosazování genderové rovnosti v ČR.“

Genderovou rovnost se bude GEK ČR snažit prosazovat především do agendy státní správy, ale i prostřednictvím soukromého sektoru. V rámci veřejné sféry se jedná zejména o přítomnost zástupkyň a zástupců GEK ČR v poradních orgánech a pracovních skupinách. Tomu napomůže i vznik databáze expertek a expertů, kteří v GEK ČR získali členství. Z dlouhodobějšího pohledu je nutné zdůraznit, že vzhledem k situovanosti ČR bude nutné navázat spolupráci s evropskými a dalšími mezinárodními organizacemi podobného zaměření (EIGE, ATGENDER), neboť vyjednávání o genderové problematice na národní úrovni není bez

Šmídová, Iva, Šlesingerová, Eva, Slepíčková, Lenka. 2015.

Games of Life: Czech Reproductive Biomedicine. Sociological Perspectives.

Brno: MuniPress – Masaryk University Press.

The *Games of Life* analyses current reproductive medicine in the Czech Republic. It targets biomedicine as a concrete manifestation of modern society's normalization of Western approach to human health and illness by focusing on three specific fields: childbirth, assisted reproduction, and embryo manipulation. The objective of the book is to provide a critical sociological analysis of reproductive medicine as one of the key poles in the current form of biopower. It elaborates on the questions how the borders are negotiated between normality/legitimacy in the definitions of health and illness within the three specialized fields of reproductive medicine, how trust is established within the system of modern reproductive medicine, and how intersectionality, particularly status and gender, enters into this process.

E-book available for download at: munispace.muni.cz

podobného zapojení možné, zvláště v situaci, kdy tato problematika stále ještě není plně uznána za hodnou pozornosti a aktivity.

GEK ČR musí rovněž nastolit dialog uvnitř české feministické a genderové scény. V první řadě se jedná o vzájemné zviditelnění napříč jednotlivými typy aktivit, oborovými zaměřenými, ale i regiony. Ve druhé řadě by GEK ČR mohla přispět k vyjednávání vzájemných pozic prostřednictvím pravidelného každoročního setkávání a aktivit (workshopy, konference), jež komora pro své členky a členy plánuje rozvíjet. Je zřejmé, že se toto snažení neobejde bez opozice, a to z vnějšku, ale i zevnitř. Nezbývá než doufat, že se kritika fungování komory promítne pozitivně a nepovede k dalšímu štěpení.

Pokud máte zájem stát se členkou nebo členem GEK ČR, vyplňte, prosím, kontaktní členský formulář na webové adrese www.gekcr.cz/clenstvi nebo se s dotazy obraťte přímo na tajemnici GEK ČR Ninu Fárovou na e-mailové adrese gekcr@soc.cas.cz. Členkou či členem GEK ČR se může stát osoba s prokazatelnou praxí a výsledky v oboru genderových či feministických studií (publikační činnost, realizované projekty, vzdělávací kurzy atd.). Každá členka nebo každý člen bude zařazen/a do garantované internetové databáze genderových expertek a expertů a jejich služby či konzultace budou prostřednictvím GEK ČR zprostředkovány případným zájemkyním a zájemcům. Více informací o Genderové expertní komoře ČR naleznete na webových stránkách www.gekcr.cz.

Beck, Ulrich, Beck-Gernsheim, Elisabeth. 2014. *Dálková láska. Životní formy v globálním věku*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Ulrich Beck a Elisabeth Beck-Gernsheim se v knize snaží o široký záběr – zajímá je láska překračující zeměpisné, kulturní a politické hranice, sňatková migrace, mateřská láska na dálku, turismus z touhy po dítěti, globální patchworkové rodiny, tedy široké tematické spektrum globalizace lásky. Tyto vztahy na sebe mohou brát různé podoby a mohou vznikat z nejrůznějších pohnutek. Všem je jim však společné to, že jsou místem, kde se difference globalizovaného světa doslova zhmotňují. Světová společnost ve světových rodinách je zdrojem současných protikladných pocitů, v ten samý okamžik probouzí neklid, zmatek, překvapení, radost, potěšení a pocity selhání a nenávisti. Žijeme ve světě, v němž je ten nejmilejší často vzdálený a ten vzdálený je nezdálka ten nejbližší. V úvodu ke knize autoři sami říkají: „Prognóza budoucnosti tohoto chaosu vztahů v globálním století je v současné době nemožná. Neřadíme se však k pesimistům dálkové lásky, kteří tvrdí, že znamená konec lásky. Její deficit v mnoha lidských dimenzích však nelze principiálně pominout. Věříme však, že můžeme položit následující otázku: Je možné považovat za fakt, že to, na čem si celý svět láme zuby, se právě v nových formách rodiny a lásky daří – totiž umění soužití s hranicemi a navzdory nim?“